

DEZE FIETSRUTE (28 KM) LOOPT GEDEELTELIJK OVER HET GRONDGEBIED OOSTKAMP EN GEDEELTELIJK OVER HET GRONDGEBIED BEERNEM. MET DIT PARCOURS VOLGEN WE GROTENDEELS DE LOOP VAN DE ZUIDLEIE, EEN VOORMALIGE RIVIER. IN HET BEGIN VAN DE 17DE EEUW WERD IN DE BEDDING VAN DE ZUIDLEIE HET KANAAL BRUGGE – GENT UITGEGRAVEN.

S We starten aan de brug van Moerbrugge nabij het monument dat de slag om Moerbrugge herdenkt. Daarna gaat het richting Brugge, aan de linkerkant van het kanaal.

1 Na de landing in Normandië ondervonden de Canadese legers vrij weinig weerstand tot ze hier in Moerbrugge probeerden het kanaal over te steken om zo in een omtrekkende beweging rond Brugge te komen. Van 8 tot 10 september 1944 werd een hevige slag uitgevochten waarbij tientallen doden vielen. De Patersonstraat werd genoemd naar majoor R.A. Paterson, één van de Canadese officieren die toen de leiding in handen had, en die door zijn vastberaden aanval de historische stad Brugge onbeschadigd kon laten innemen.

2 Ter hoogte van de versmalling van het kanaal zien we de monding van **DE RIVIERBEEK**, waarvan het stroomgebied tot Tielt en Lichtervelde reikt. Zowat 150 km² wordt door dit beekstelsel afgewaterd. De benedenloop werd in de jaren '60 rechtgetrokken en gekanaliseerd. Door de permanent hoge waterstand in het kanaal kan de beek niet rechtstreeks uitmonden, vandaar de stuw die op de monding geplaatst is. Vanaf de Rivierbeek start ook de loop van het Zuidervaartje. Achter de dijk liggen de Warandeputten, een natuurontwikkelingsgebied in aanleg.

3 Wat verderop snijdt het Zuidervaartje door een boerderij die "de Coupure" heet. Het Zuidervaartje is er ingekokerd, daar scheuringen zich voordeden in het woonhuis. Let op de "kademuren" en de brug die de twee gedeelten verbindt.

4 De bunkers die we aan onze zijde opmerken, dateren uit W.O. II. Ze werden gebouwd in 1941-1942 ter beschutting van de Duitse soldaten die daar de aangemeerde binnenschepen moesten bewaken. Deze werden bijeengebracht om te worden omgebouwd tot landingsvaartuigen, met het oog op de invasie van Engeland.

5 Aan het industrieterrein Lieverstede, aan de linkerkant, ligt de intrigerende hoeve "**JOYEUSE PENSÉE**". De benaming is een gefantaseerde verfransing uit de 19de eeuw van de oorspronkelijke naam "Ter Pense", wat waarschijnlijk heel gewoon pachthof betekent. De hoeve bestond zeker al in de eerste helft van de 14de eeuw, aangezien ze sinds die tijd in de archiefstukken vermeld wordt. De oorspronkelijke gebouwen werden op het einde van de 16de eeuw tijdens de Nederlandse opstand tegen Spanje verwoest. De hoeve werd echter al in het begin van de 17de eeuw heropgebouwd. Het nu bestaande gebouwencomplex (de indrukwekkende inrijpoort, stallingen en woonhuis) dateert volledig uit die tijd en is dus in zijn geheel waardevol als historisch monument. Op de Ferrariskaart van 1778 staat de hoeve omschreven als een kasteel: men herkent op het grondplan een wal of ophoging rond het hoofdgebouw en een tuin, klaarblijkelijk in Franse stijl aangelegd en van respectabele afmetingen.

6 Aan de overkant van het kanaal ligt het **KASTEEL "KEVERGEM"**, waar Baron Ruzette, en de families de la Kethule, Powis de ten Bossche en de Schietere de Lophem gewoond hebben. Aan de brug van Steenbrugge naar rechts, over de brug en doorrijden tot aan het rond punt, daar rechts in en vervolgens weer rechts, zo komen we in de Legeweg. Die volgen en ter hoogte van Lieverstede links inslaan in de Van Cailliedreef.

7 **DE CHARTREUSEN EN DE ASSEBROEKSE MEERSEN** worden gekenmerkt door een opvallend geringe bewoning en bestaan voornamelijk uit vochtige graslanden, afgeboord met rijen knotwilgen en canadapopulieren en doorsneden door talrijke sloten en grachten. Omwille van dit fraaie landschappelijk karakter was dit gebied de inzet van een (moeizame) rangschikkingsprocedure. Het recreatief fietspad dat langs en door de meersen loopt (ook een aanrader!), is een voormalige spoorwegbedding. Hierop liep van 1904 tot 1953 een tram die instond voor de verbinding van Brugge met Knesselare. In Steenbrugge was er ter hoogte van de Baron Ruzettelaan een station. Langs de Van Cailliedreef rijden we voorbij het Schotelarebos, waarin een kasteeltje (voorheen van de familie Van Caillie) staat. Op het einde van de dreef naar rechts, in de Beverhoutsstraat.

8 Met bevers als dusdanig heeft **HET BEVERHOUTSVELD** niets te maken, hoewel de tekening op de borden van de hierlangs lopende Beverhoutsroute dat wel suggereert. De naam komt waarschijnlijk van de familie Van Beveren. In de geschiedenisboekjes is dit terrein vooral bekend als het slagveld waar de Bruggelingen op 3 mei 1382 de duimen moesten leggen voor de Gentenaren. De aanleiding tot deze knokpartij waren de Brugse pogingen om een kanaal richting Gent te graven. Het toenmalig Beverhoutsveld was een "woestine" of heideveld, dat pas recent ingeplougd werd en tot landbouwgrond omgevormd werd. Opvallend zijn de vele bomenrijen (canadapopulieren en zomereiken) en eveneens de afwezigheid van enige bebouwing. Op het kruispunt met de Veldstraat is de historische Beverhoutskapel te vinden, waarrond een natuurontwikkelingsproject uitgebouwd wordt. We rijden rechts de Veldstraat in, verder links inslaan in de Pumphoekstraat en links de Lettenburgstraat nemen. De Oedelemsestraat oversteken en zo de Ravenbosstraat volgen.

9 **HET BLAUW KASTEEL** is een van Oostkamps oudste hot steden en heeft een rijk historisch verleden. Hier zou rond het jaar 1200 een Mevrouw Van Beveren gewoond hebben, die het gebruik van het omliggende "veld" aan de inwoners van de heerlijkheid van Beveren zou geschonken hebben. De aanspraken op deze "gemene velden" werden in de loop van de geschiedenis vele keren betwist, zeker toen de waardeloze woeste gronden in landbouwgrond werden omgezet. Het Blauw Kasteel zelf begon ooit als een "mote", een versterking op een verhoogde aarden wal en kreeg later een slotgracht en een toren. Als kasteel kreeg het vorm in de late middeleeuwen (ca. 1550). Vele verbouwingen en opvallingen later zijn er nu (2002) grote plannen

om nauwkeurige restauraties van de historische gebouwen uit te voeren en de oorspronkelijke verdedigingswal terug aan te leggen. We volgen de Ravenbosstraat, ook als die onverhard wordt. Op het einde van die dreef rechts inslaan richting Beernem. Als we weer op de verharde weg stuiten, naar links. Deze weg (Kasteelhoek-Legeweg) wordt over ruim 2,5 km. gevolgd.

10 Langs de Legeweg (ondertussen zijn we in Beernem gekomen) ligt de zeer oude **LAREKASTEELHOEVE**. Dit was het oudste kasteelgoed van Beernem. De landerijen waren immers zeer goede cultuurgronden. Het Larekasteel behoorde tot een grote heerlijkheid en was de eerste Beernemse boerderij. Reeds in 1652 werd het vervangen door een hofstede met wallingen. Alleen de woning is nog gaaf gebleven. De kasteelhoek wordt reeds vermeld voor het jaar 1500 en dankt zijn naam aan dit 'Goet ter Lare'. Het gebouw is in restauratie.

11 We rijden hier langs de oude weg van Beernem naar Brugge waarlangs vooral boerderijen gesitueerd zijn. Waar de weg het kanaal weer nadert, rijden we rechts het jaagpad terug op en volgen vanaf hier het kanaal (Vaart-Noord en Bargelaan).

12 De huidige vaste brug over het kanaal dateert van omstreeks 1970 en is gebouwd op een 50-tal meter stroomafwaarts van de oorspronkelijke plaats waar de "LOUISABRUG" lag. Men spreekt van een "veerdienst" op die plaats. Maar bij de eeuwwisseling (19de/20ste eeuw) was de "Louisabrug" een draaibrug. Later is zij door de wegverhoging en de hoge dijken omgevormd tot een vaste brug, die in september 1944 door de Duitsers is opgeblazen en waar naderhand een noodbrug dienst heeft gedaan tot de aanleg van de nieuwe vaste brug (± 1970). De Louisabrug verbindt de twee delen van het uitgestrekte Beernem-dorp.

13 Let op de losplaats voor graanschepen aan de opvallende gebouwen van het veevoederbedrijf. Het kanaal is hier bijzonder breed, de uitgestrekte wateroppervlakte dient immers als zwaairom. Verderop splitst het kanaal zich in twee. Aan de volgende brug fietsen we over het kanaal naar Sint-Joris. Aan de andere kant afdalen en langs het kanaal de weg volgen die in een fietspad overgaat.

14 Sint-Joris-dorp is hoog op de kanaaloevers gelegen. Het kanaal werd hier immers door een hoge zandrug gegraven. Hierdoor zijn de oude kerk met kerkhof en de bebouwing zeer schilderachtig. De kerk dateert van 1837 en is opgetrokken in Louis-Philippe-stijl. Vroeger was Sint-Joris vooral bekend door de lattenklieverij. We blijven de afgesneden kanaalarm volgen en rijden zo rond St.-Joris tot aan de drukke verbindingsweg Beernem - Knesselare (Lattenklieversstraat). We volgen deze weg over korte afstand en slaan vervolgens rechtsaf het fietspad in langs de oude kanaalarm. Vanaf hier kunnen we het kanaal volgen tot aan het startpunt.

15 Door de kanaalwerken zijn vijf smalle kronkels vervangen door 2 grote bochten. Tussen beide kanaalarmen ligt een eiland van 42 ha groot. Hier zijn de sporen van de zandwinning nog duidelijk merkbaar. Aan de overzijde van het eiland ligt de oude kanaalarm. Deze arm is 2,5 km lang en is afgedamd nabij de Sint-Jorisbrug. Langs beide oevers van de oude kanaalarm is het **NATUURRESERVAAT "MISERIEBOCHT"** gelegen. Dit reservaat is zowat 9 ha groot. Het is eigendom van het Bestuur der Waterwegen en wordt beheerd door de vzw Natuurpunt. Langs het reservaat werd een wandelpad uitgestippeld. Een mogelijkheid om kennis te maken met zeldzame flora-elementen zoals bijvoorbeeld gaspeldoorn, fraai hertshooi of rankende helmbloem of niet alledaagse diersoorten zoals de levendbarende hagedis of de hazelworm. In de 17de eeuw lag hier de Zotschorebrug. Zotschore was een heerlijkheid die zich zowel rechts als links

16 Iets later bemerken we de jachthaven van de Beernemse Watersportvereniging. De waterrecreatie wordt tijdens de zomermaanden druk beoefend.

17 Aan de linkerkant ligt een oude gemeentelijke stortplaats. Dit stort werd gesloten in 1991. Let op de merkwaardige wilde flora op de bermen. Er staat onder andere veel gaspeldoorn, een stekelige struik die reeds zeer vroeg in het jaar opvallend bloeit met gele bloemen. De loodsen op de braakliggende terreinen vallen reeds van ver op. Deze gebouwen zijn opgetrokken na WO II en zijn eigendom van de burgerlijke bescherming.

18 Door een relatief afgelegen ligging vormde **DE WIJK GEVAERTS** in het verleden een vrij gesloten gemeenschap. Na het verdwijnen van de Gevaartsbrug (blijkbaar genoemd naar de brugdraaier, een zekere Gevaert) werd hier een veerdienst ingesteld. In de boot was plaats voor 7 personen en het vaartuig werd voortbewogen door het trekken aan een ketting die gespannen werd tussen de twee kanaaloevers. Het veer is nu nog te zien als monumentje in de buurt van de keersluis. Deze recente sluis wordt enkel gebruikt bij hoge waterstanden en moet Brugge voor overstromingen behoeden. De werken aan de sluis deden een aantal van de typische kleine huisjes verdwijnen, maar andere bleven behouden, o.a. het 'stadhuis' van de Gevaerts. De mannen van de Gevaerts waren echte water-ratten: bij gelegenheid liepen ze, verzwaard met stenen, onder water van oever naar oever...

19 Aan de overzijde van het kanaal zien we een alleenstaande boom met indrukwekkende afmetingen. Het is een zomerlinde die tot één van de grootste van België gerekend wordt. Afmetingen: een stamomtrek van 7,10 meter, een hoogte van 23 meter. Uit oudere gegevens kan men afleiden dat de stamomtrek zo'n 2,5 cm per jaar toeneemt. Naar schatting is de boom zo'n 435 jaar oud.

20 Zoals iedere gemeente bezat Oostkamp in vroegere tijden ook een vuilnisbelt als oplossing voor het afvalprobleem. Het spreekt vanzelf dat hierdoor alleen maar andere problemen (vervuiling grondwater, ongedierte, branden) ontstonden. Dit stort werd, zoals de meeste andere vuilnisbelten, in de jaren '70 door de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) gesloten. De belt werd afgedekt en door het gemeentebestuur met bomen (vooral zwarte elzen) beplant. Zo komt hier ooit nog een fraai landschapselement in de plaats.

21 De naam "**LEIEMEERSEN**" herinnert ons aan de oude "Zuidleie". Het is een erg laaggelegen gebied op een veenbodem dat lang door de landbouw als hooiland beheerd werd. In de jaren '60 is dit beheer opgegeven en werden opspuitingen uitgevoerd waardoor het terrein evolueerde naar een geheel van weiland, rietveld, ruigten en een elzenbosje. De vzw Natuurpunt heeft dit terrein vanaf de jaren '80 ingericht als natuurreservaat. Van sommige plantensoorten blijkt hier de laatste standplaats in geheel West-Vlaanderen voor te komen. Ondermeer om die reden is het gebied door de overheid erkend als natuurreservaat met speciale bescherming. Langs het kanaal zelf staan over een aanzienlijke lengte indrukwekkende canadapopulieren van minstens 100 jaar oud langs de jaagpaden. Het betreft hier de ondersoort "Serotina", een type populier met opvallend zware zijtakken. De bekende scheve bomen langs de Damse Vaart waren eveneens van dit type, hoewel ze daar beduidend schuiner groeiden. Tegenwoordig gebruikt men bij nieuwe aanplantingen andere - meer renderende - ondersoorten die meer weerstand tegen ziektes vertonen en te herkennen zijn aan de rechte stammen (gedaan met scheefgroeien) en de lichte zijspillen.